

6. Innehållsförteckning

Förvaltningschefen har ordet.....	1
Sammanfattning	2
Fortsatt genomförande av ILS.....	2
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	2
Särskilda uppdrag	2
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	2
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	3
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	3
Redovisning av särskilda uppdrag.....	3
Ta ansvar för ekonomin.....	3
Övergripande verksamhetsuppföljning	3
Fortsatt genomförande av ILS.....	3
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	3
Ge alla barn och unga en bra start i livet.....	3
Ökad livskvalitet för äldre.....	4
Förbättringar för funktionshindrade	4
Omsorg, vård och service för de mest utsatta	5
Medarbetarna.....	5
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	5
Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	5
Agenda 21-arbetet	6
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	6
Jämställdhet och mångfald	6
Ökad integration.....	6
Medborgarnas delaktighet	6
Konsumentupplysning.....	6
Ta ansvar för ekonomin.....	7
Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna	7
Verksamhetsuppföljning	7
Förskoleverksamhet	7
Skolbarnsomsorg.....	7
Grundskola	8
Barn i behov av särskilt stöd	8
Verksamhet för barn och ungdom.....	9
Kultur- och föreningsverksamhet.....	9
Ökad livskvalitet för äldre.....	9
Förbättringar för funktionshindrade	10
Omsorg, vård och service för de mest utsatta	10
Medarbetarna.....	11
Redovisning av särskilda uppdrag.....	12
Bygga bostäder och utveckla Stockholm	13
Verksamhetsuppföljning	13
Bostäder som alla kan efterfråga.....	14
Idékatalog för Tensta.....	14
Tensta Bo 2006; så här bor och lever vi i Tensta!.....	15
Övriga planerade bostäder.....	15
Tensta som kulturarena	15

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad	16
Verksamhetsuppföljning	16
Agenda 21-arbetet	17
Bryta segregationen och fördjupa demokratin	17
Verksamhetsuppföljning	17
Redovisning av särskilda uppdrag.....	18
Ta ansvar för ekonomin.....	19
Verksamhetsuppföljning	19
Delårsrapport.....	19
Avvikelse mot periodiserad budget.....	19
Kompetensfonden.....	21
Prognos på årsutfall.....	21
Anslag 1.....	22
Anslag 2.....	22
Beskrivning av åtgärder för att undvika överskridande av budget.....	22
Beskrivning av uppnådda effekter av tidigare beslutade besparingsåtgärder	22
Resultatenheter	22
Resultatenheter skola och skolbarnsomsorg	23
Resultatenheter med förskoleverksamhet.....	23
Resultatenheter äldre- och funktionshindrade.....	23
Resultatenheter individ- och familjeomsorg	24
Omslutningsförändringar	24
Lokaler	24
Prestationsförändringar	25
Analys av utfallet per verksamhetsområde	25
Nämnd- och förvaltningsadministration.....	25
Individ- och familjeomsorg (inkl socialpsykiatri).....	25
Fysisk verksamhet.....	26
Förskoleverksamhet	26
Skolbarnsomsorg.....	27
Utbildning.....	27
Barn i behov av särskilt stöd	28
Äldreomsorg.....	28
Omsorg om funktionshindrade.....	29
Fritid och kultur.....	31
Försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder (anslag 2)	31

Bilageförteckning

Uppföljning av budget.....	1.1
Fördelning per verksamhetsområde	1.2a-1.2c
Specifikation av avvikelser	1.3a-1.3b
Omslutningsförändringar	1.4
Av nämnden begärda budgetjusteringar.....	1.5
Uppföljning av resultatenheter	1.6a
Projekt över 50 Mkr	1.7
Ekonomiskt bistånd	1.8a
Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad särskilda boenden äldre	1.9
Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad funktionshindrade	1.10
Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler	1.11
Beställarstöd för skollokaler.....	1.12
Mottagande av lärarstudenter höstterminen 2004	1.13
Antal barn per avdelning/grupp i förskola	1.14
Sjukfrånvaro	1.15
Rehabilitering uppföljning per den 31 augusti	1.16
Personalöverskott	1.17
Projekt inom ramen för stadsdelsförnyelsen	1.18
Specifikation av kommunstyrelsens beslut om budgetjusteringar	1.19
Tertialbokslut	2

Förvaltningschefen har ordet

Efter årets första åtta månader prognostiserar förvaltningen ett nollresultat för anslag 1 och ett underskott på 25 Mkr för anslag 2. Underskottet för anslag 2 är främst av strukturell karaktär och beror på den pågående lågkonjunkturen. Den ärendeökning som skett under våren har också lett till att försörjningsstödsenheterna inte i rimlig tid hunnit med handläggning av alla inkommande ärenden. I en sådan situation ökar också kostnaderna, då normala utredningar och kontroller inte hinns med. Även arbetsmiljön för de anställda blir ansträngd och riken för sjukskrivningar ökar. Förvaltningen föreslår därför, trots underskottet, en tillfällig förstärkning om tre anställda för att förbättra den besvärliga situationen på enheterna.

Förstärkningen innebär, att en SOFT-handläggare knyts till projektet JobbAktiv och får ta hand om ekonomiskt bistånd för de individer som är aktuella vid enheten.

Försörjningsstödsenheterna förstärks med två personer och uppdelningen av ärenden mellan enheterna ses över i syfte att få en jämnare ärendebelastning. Vidare pågår rekrytering av en ny chef för försörjningsstödsenheterna.

När det gäller anslag 1 redovisar förvaltningen ett nollresultat, men inför framtiden finns dock en oro. Idag för nämnden över cirka 4 Mkr till omsorgen av funktionshindrade från andra områden. Nästa år beräknas anslagen inom området minska med 6 Mkr. Enligt förvaltningens bedömning blir det svårt att klara omsorgen för de funktionshindrade inom given ram.

Inom förskolan är strävan att bibehålla och förhoppningsvis även minska barngruppernas storlek och därför sker en utbyggnad i nybyggnadsområden och i villaområden, där generationsväxling äger rum och behovet ökar. I tenstaområdet ökar antalet familjer, som väljer enskilt drivna förskolor. Det är den största orsaken till att barngruppernas storlek minskar.

En jämförelse med de genomsnittliga gruppstorlekarna, baserat på tre mättillfällen, mars, september och december 2003, visar, att i åldern 1-3 år är minskningen 0,9 barn per grupp. För åldersgruppen 3-5 år är minskningen 0,8 barn per grupp. För syskongrupper 1-5 år är antalet barn per grupp detsamma som genomsnittet för 2003.

Förvaltningen har i huvudsak uppfyllt de av nämnden fastställda generella åtagandena. Det integrerade ledningssystemet ILS har utvecklats vidare och förvaltningen följer regelbundet upp enheternas resultat vid ILS-genomgångar. Vid denna uppföljning deltar stadsdelsdirektören, personalchefen, ekonomichefen, kontrollern, planeringssekreteraren och berörd avdelningschef. Under uppföljningen tas hela verksamhetens resultat upp.

Inom förvaltningen pågår ett intensivt arbete med att utveckla våra brukares delaktighet, och hur vi ska förändra samarbetet inom förvaltningen för att nå bättre resultat. Arbetet bedrivs i projektform och avsikten är, att så många som möjligt inom förvaltningen ska kunna få ta del av programmet.

Sammanfattning

Fortsatt genomförande av ILS

Varje tisdagseftermiddag ägnar förvaltningsledningen åt ILS-besök hos olika enhetschefer. Vid besöken diskuteras aktuella frågor inom ramen för ILS. Besöken protokollförs.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Av sammanlagt 41 generella åtaganden bedöms 34 uppfyllas, 6 delvis uppfyllas och 1 inte uppfyllas. Sammantaget kan således sägas, att graden av uppfyllelse är mycket hög.

Särskilda uppdrag

Barn och Ungdom

Minska barngruppernas storlek: Under året pågår arbetet genom utbyggnad av antalet förskolor. För åldern 1-3 år är minskningen 0,9 barn per grupp. Lägstantalet barn per grupp är 9 barn och det högsta 15 barn. För åldersgruppen 3-5 år är minskningen 0,8 barn per grupp. I denna åldersgrupp är det lägsta antalet barn 13 och det högsta 20.

Barnomsorgsgarantin: Förvaltningen redovisade i tertialrapport 1 hur den arbetar med utbyggnad av förskolorna i området för att uppfylla garantin. För att kunna garantera plats till varje barn planeras nu ytterligare en tvåavdelnings mobil förskola inrättas i januari 2005.

De mest utsatta

Ökat inflytande för individen: Projektet har successivt utvidgats till att gälla hela förvaltningen och genomförs i huvudsak i seminarieform. Konkret har projektet lett till, att personalen i ökad grad reflekterar kring delaktighetsfrågor och till att arbetsmetoder har utvecklats, som underlättar och stimulerar till delaktighet från den enskilde.

Förebyggande arbete: Det lokala brottsförebyggande rådet arbetar såväl brotts- som drogförebyggande. Rådet arbetar bl.a. med trygghet i offentlig miljö och med trygghet i boendemiljö.

Medarbetarna

Delaktighet och inflytande: Förvaltningen satsar årligen på chefs- och ledarutveckling. Inom ramen för gällande samverkansavtal ska varje chef tillsammans med sina medarbetare finna former för en meningsfull dialog rörande verksamheten.

Minska sjukfrånvaron – hälsobokslut: Sjuktalet för hela förvaltningen andra tertialen 2004 är 10,5 %. Förvaltningens interna mål är att sjukfrånvaron ska ned till 8,5 % vid årets slut. Redan nu kan nog konstateras, att förvaltningens interna målsättning rörande sjukfrånvarons minskning varje år under perioden inte kommer att uppnås. Den måste revideras.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Samtliga tre generella åtaganden beräknas uppfyllas under året.

Som ett resultat av samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningen har en inventering av mark, lämplig för bostadsbebyggelse genomförts i området. Fem markområden i Tensta är nu aktuella för bebyggelse. Sammanlagt beräknas ca 400 lägenheter tillkomma i dessa områden. Dessutom tillkommer ytterligare ca 300 lägenheter, ett tiotal fyrfamiljsvillor och kedjehus samt ett 30-tal radhus i övriga delar av stadsdelsområdet.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Av totalt 16 generella åtaganden, varav sex godkändes av stadsdelsnämnden den 25 maj i år, är det tretton, som bedöms uppnås.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

De sex generella åtagandena bedöms uppnås.

Redovisning av särskilda uppdrag

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Antalet personer med försörjningsstöd har ökat under året som en följd av en svag arbetsmarknad. Avdelningen för individ- och familjeomsorg arbetar sedan ett år tillbaka i nära samverkan med arbetsförmedlingen och Lunda Nova näringslivscenter i ett projekt kallat JobbAktiv. Projektet syftar till att, genom ett mer fokuserat arbetssätt, få ut arbetslösa med försörjningsstöd i arbete eller studier så snabbt som möjligt.

Ta ansvar för ekonomin

De två generella åtagandena bedöms uppnås.

Anslag 1 bedöms, när resultatenheterna disponerat överskott från 2003, rymmas inom budgetramarna. De buffertar på sammanlagt 10 Mkr som avsatts för äldre- och funktionshindrade bedöms i det närmaste förbrukas. Nedläggningen av Kämpingeskolan hjälper upp ekonomin inför 2005. Resultatenheternas överskott från 2003 är 10,3 Mkr. Av detta beräknas 0,1 Mkr kvarstå vid årets slut. Anslag 2 beräknas resultera i ett underskott om 25 Mkr. Det är kostnaderna för försörjningsstöd som ökar till följd av den pågående lågkonjunkturen.

Övergripande verksamhetsuppföljning

Fortsatt genomförande av ILS

Sedan 2002 har förvaltningsledningen besökt enhetscheferna en gång per år för att diskutera viktiga frågor, som har med verksamheten att göra. Besöken protokollförs. Protokollet är upplagt efter de fem övergripande målen och ger möjlighet att diskutera och kommentera åtaganden, brukarmedverkan, kvalitetsgarantier, ekonomiskt utfall, klagomålshantering, intern service m.m. Varje besök tar 1 - 1½ timme i anspråk.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Ge alla barn och unga en bra start i livet

Sammanlagt finns 18 generella åtaganden, varav 15 bedöms uppfyllas helt och tre delvis.

Förskoleverksamhet

Tre generella åtaganden bedöms uppfyllas helt och ett delvis. Bland de generella åtaganden som uppfylls helt finns åtagandet att nuvarande genomsnittliga gruppstorlek ska bibehållas utifrån tilldelade resurser. Bedömningen sker utifrån mätningar som genomförs tre gånger per år.

Skolbarnsomsorg

Två generella åtaganden bedöms uppfyllas helt. Ett av åtagandena bedöms delvis uppfyllas. Det sistnämnda gäller innehållet i verksamheten, som ska planeras så att skol- och fritidshemsverksamhet blir till en helhet i barnets lärande. Att detta endast delvis uppfylls hänger samman med att alla fritidshemslokaler inte är integrerade i skollokalerna, vilket försvårar arbetet. Därför planeras ytterligare lokalintegreringar genomföras.

Grundskola

Alla fem generella åtaganden bedöms uppfyllas eller i stort uppfyllas. Åtagandet att antalet elever, som uppnår målen i basämnena kommer att öka genom insatser som lovskolor och läxhjälp bedöms uppnås. Bedömningen har skett efter genomgång av inlämnade uppgifter om skolresultat efter läsårets slut samt särskild rapportering av resultat från genomförda lovskolor.

Barn i behov av särskilt stöd

Två generella åtaganden bedöms uppfyllas och ett bedöms delvis uppfyllas. Ett av dem som bedöms uppfyllas gäller upprättande av åtgärdsprogram/individuell utvecklingsplan för varje barn/elev. Bedömningen har skett genom uppföljning vid särskilda möten, genomgång av åtgärdsprogram och besök på enheterna.

Verksamhet för barn och ungdom

Båda de generella åtagandena bedöms uppnås under året. Ett gäller stadsdelens fritidsaktiviteter, som ska tillgodose olika intresseinriktningar och vara förlagda till såväl fasta som tillfälliga träffpunkter som är geografiskt fördelade över hela stadsdelen. Bedömningen har gjorts efter avdelningsledningens besök och dialog med verksamheterna i samband med kvalitetsuppföljningar.

Kultur- och föreningsverksamhet

Inom området finns ett generellt åtagande. ”Barn och unga ska erbjudas kulturutbud med olika inriktning och stimuleras till eget skapande såväl inom förskolan, grundskolan som på fritiden.” Det generella åtagandet bedöms uppnås. Barn och unga i förskola, skola och fritid erbjuds ett varierat kulturutbud dels genom den ordinarie verksamheten och dels genom arrangemang som subventioneras genom kulturkonsumenten. Kulturkonsumenten bistår också förskola, skola och fritid med insamlande och spridning av information om kulturutbudet lokalt och centralt. Kulturkonsulentens arbete sker i samverkan med kulturombuden i stadsdelen.

Ökad livskvalitet för äldre

Tre av totalt fyra åtaganden bedöms uppfyllas under året. Bedömningen har gjorts utifrån dialog med enhetschefer och personal samt brukarna och deras anhöriga. Ett av åtagandena som bedöms uppfyllas gäller den enskildes inflytande och möjligheten för brukaren att delta i planeringen av sin egen omsorg och service. Det åtagande, som bedöms ej kunna uppfyllas, gäller utvecklat anhörigstöd. Det bedöms uppnås endast delvis p.g.a. otillräckliga resurser.

Förbättringar för funktionshindrade

Samtliga fyra åtaganden bedöms uppnås under året. Bedömningen har gjorts utifrån dialog med enhetschefer och personal samt brukarna och deras anhöriga. Ett av åtagandena gäller utveckling av anhörigstödet. Ett annat gäller utformningen av vården och omsorgen. Den ska vara sådan, att den enskilde kan leva ett så normalt liv som möjligt.

Omsorg, vård och service för de mest utsatta

Fem av de sex åtagandena bedöms uppfyllas under året. Bedömning av uppfyllelsen har gjorts bl.a. genom att använda kvalitetssystemet BBIC (Barns Behov I Centrum) i utrednings- och familjevårdsärenden, genom löpande egenutvärdering. Ett av de åtaganden som bedöms uppfyllas gäller den enskildes nätverk, som ska vara en viktig del i allt utrednings- och behandlingsarbete. Det är ett delaktighetsprojekt, som drivs gemensamt av avdelningen för barn och ungdom och avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Det lokala brottsförebyggande rådet arbetar såväl brotts- som drogförebyggande. Rådet arbetar bl.a. med trygghet i offentlig miljö och med trygghet i boendemiljö. Det finns också två arbetsgrupper som arbetar med drogproblem för unga och vuxna. Under hösten ska trygghetsvandringar genomföras i stadsdelen.

Medarbetarna

Inom området finns sex generella åtaganden. Fyra av dem bedöms i stort uppfyllas under året. Ett bedöms delvis uppfyllas och ett bedöms ej uppfyllas. Ett av åtagandena gäller att formerna för det dagliga arbetet ska präglas av samverkan och delaktighet samt att ledarskapet ska inriktas på att utveckla verksamheten och ge möjlighet till engagemang hos medarbetarna. Till största delen handlar detta om ett grundläggande förhållningssätt, vilket gör det svårt att kommentera graden av medarbetarnas inflytande inom något specifikt område. Bedömningen är att förvaltningen kommit långt i dessa avseenden. När det gäller sjukfrånvaron handlar det generella åtagandet om att göra enhetsvisa åtgärdsplaner med utgångspunkt i handlingsprogrammet ”Frisk på jobbet.” Bedömningen är att åtagandet till viss del uppnås.

När det gäller personalöverskott finns ett generellt åtagande, att antalet övertaliga ska minskas. Detta åtagande bedöms inte kunna uppfyllas under året. Detta beror på att en minskning av stadsdelens grundskoleorganisation har genomförts. Den har bl.a. medfört att sammanlagt 34 personer förhandlades övertaliga. Arbete pågår med att finna nya anställningar och placeringar för alla.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Inom verksamhetsområdet finns tre generella åtaganden som bedöms uppfyllas under året. Ett av åtagandena gäller fungerande näringsliv och arbetsmarknad, där det anges att näringslivets behov och önskemål ska beaktas vid all planering och beslutsfattande. Bedömningen görs på grundval av en återkommande dialog som förs med de lokala företagsföreningarna.

Två av åtaganden gäller fysisk verksamhet och parkskötsel. Det ena gäller arbetet med attityd- och beteendeförändringar i de mest nedskräpade områdena. Projektet ”föreningsstädning” har utvecklats under året. Nedskräpningen har därigenom minskat betydligt denna sommar jämfört med tidigare år.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Av totalt 16 generella åtaganden, varav sex godkändes av stadsdelsnämnden den 25 maj i år, är det tretton, som bedöms uppfyllas. Hit hör t.ex. ”Miljökrav ska ställas vid upphandling av transporttjänster och arbetsmaskiner.” Bedömningen görs utifrån vetskapen, att vid all upphandling, som stadsdelen gör, ställs miljökrav.

Ett av de generella åtaganden som nämnden godkände i maj gäller att verka för att samtliga enheter ska minska sin miljöpåverkan när det gäller farligt avfall samt öka medvetenheten vad gäller källsortering, återanvändning och återvinning av avfall. För att uppnå detta mål sker samarbete kring detta med naturskolan i stadsdelen samt miljöombuden. Information om och erbjudande om källsortering har gått till bl.a. förskolor. Under hösten kommer detta arbete att fortsätta.

Ett av de generella åtaganden som bedöms ej kunna uppfyllas under året rör el och uppvärmning som ska miljöanpassas och minska med 5 procent. Energianvändningen uppmärksammas genom information inom stadsdelens verksamheter. Svårigheter finns dock att följa upp och mäta konkret hur stor minskningen varit.

Agenda 21-arbetet

”Ett utåtriktat miljöarbete ska ske i samverkan med boende och verksamma i stadsdelen.” Åtagandet bedöms uppfyllas. Stadsdelen har samarbete och samverkan med stadsdelarna Kista och Rinkeby samt de kommunala bostadsbolagen och stiftelsen Håll Sverige rent kring Södra Järva. Samarbete finns också med lokala föreningar genom föreningsstämningen.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Jämställdhet och mångfald

Två generella åtaganden avseende jämställdhet och mångfald bedöms till stor del uppnås. Ett av dem handlar om att förhindra skillnad i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män, som utför arbete som bedöms som likvärdigt. Detta åstadkoms genom att årligen göra lönejämförelser för de stora yrkesgrupperna och redovisa resultatet i förvaltningens jämställdhetsplan. Från och med i år tillämpas en ny lönepolitik med bl.a. tydligare och mer konkreta prestationskriterier. Oskäligen skillnader rättas till, bl. a. i lönerevisionen.

Ökad integration

Alla verksamheter ska formulera mål och åtaganden för att motverka segregation och bidra till ökad integration. Det generella åtagandet bedöms uppnås. Alla verksamheter i stadsdelen arbetar på olika sätt för att motverka segregation. Detta sker t.ex. vid möten i det dagliga arbetet. Det sker också genom kulturutbudet, där förskolebarn från både Spånga och Tensta deltar. Även familjecentralens verksamhet bidrar till ökad integration genom en gemensam mötesplats för frågor som rör barn och föräldrar.

Medborgarnas delaktighet

De två generella åtagandena bedöms uppnås. Ett handlar om medverka till nya mötesplatser, där spånga-tensta-borna kan mötas i vardagen. Åtagandet bedöms uppfyllas i och med de öppna möten som hålls för allmänheten, t.ex. stadsdelsnämndens möten och stadsdelsförnyelsens möten. Stadsdelen har också samarbete med föreningsrådet i syfte att åstadkomma fler gemensamma mötesplatser. Det finns också mötesplatser för ungdomar i bl.a. Blå Huset, Spånga Folkan och fritidsgårdar.

Konsumentupplysning

”Alla som är i behov av konsumentrådgivning ska få det.” Åtagandet bedöms uppnås genom stadsdelens konsumentvägledare på medborgarkontoret.

Ta ansvar för ekonomin

De generella åtagandena bedöms uppfyllas. Ett av åtagandena gäller budgetuppföljningen, som ska prioriteras inom alla nivåer i organisationen. Budgetuppföljning sker kontinuerligt. Månadsvisa rapporter lämnas till nämnd på avdelningsnivå och enhetsnivå. Vårdkostnader följs upp i särskild ordning. Intern revision utförs enligt årlig revisionsplan.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Ge alla barn och unga en bra start i livet

Verksamhetsuppföljning

Förskoleverksamhet

Av fyra generella åtaganden bedöms tre uppfyllas helt och ett delvis uppfyllas.

Generella åtaganden som bedöms uppfyllas helt

”Nuvarande genomsnittliga gruppstorlek ska bibehållas utifrån tilldelade resurser.”

Bedömningen sker utifrån mätningar som genomförs tre gånger per år. För att bibehålla och förhoppningsvis även minska barngruppernas storlek sker utbyggnad i nybyggnadsområden samt i villaområden, där generationsväxling äger rum. I tenstaområdet ökar antalet familjer, som väljer enskilt drivna förskolor. Det är den största orsaken till att barngruppernas storlek minskar.

”Varje enhet ska ta fram en kompetensutvecklingsplan” bedöms uppfyllas mot bakgrund av dialog med enhetschefer och ansvarig för Utvecklingscentrum.

”Föräldrarnas engagemang och delaktighet ska tas tillvara och utvecklas...” Åtagandet bedöms uppfyllas i stort. Stadsdelens förskoleråd har varit vilande under 1:a halvåret. Föräldrarna har hellre velat engagera sig i enheternas förskoleråd. Omfattningen och innehållet i föräldradelaktighet följs upp i avdelningsledningens dialog med enhetscheferna.

Generellt åtagande som bedöms delvis uppfyllas

Det generella åtagande som bedöms delvis uppfyllas gäller barnens språkutveckling, som kontinuerligt ska analyseras och dokumenteras som grund för arbetet med barns språkutveckling. Bedömningen sker dels efter stickprovsuppföljning av barnens individuella utvecklingsplaner dels i dialog med enhetschefer och genom besök i verksamheterna. Orsaken är, att kompetensen inom området språkanalys inte finns i hela personalgruppen. Fortbildningsinsatser pågår.

Skolbarnsomsorg

Två generella åtaganden bedöms uppfyllas helt och ett delvis.

Generella åtaganden som bedöms uppfyllas helt

”Verksamheten ska utformas så att barnens behov av daglig fysisk aktivitet tillgodoses.” Bedömningen görs efter dialog med skolledning och besök i verksamheterna.

”Varje skolenhet ska ta fram en kompetensutvecklingsplan för sin fritidshemspersonal...”
Åtagandet bedöms uppfyllas i stort. Bedömningen bygger på avdelningsledningens dialog med skolledning och besök i verksamheterna.

Generellt åtagande som bedöms delvis uppfyllas

”I ett aktivt samspel mellan personal i skola och fritidshem ska innehållet planeras så att skol- och fritidshemsverksamhet blir till en helhet i barnets lärande.” Att detta endast delvis uppfylls, hänger samman med att alla fritidshemslokaler inte är integrerade i skollokaler, vilket försvårar arbetet. Därför planeras ytterligare lokalintegreringar genomföras. Bedömningen görs efter avdelningens dialog med skolledning, inspektörsrapporter och besök i verksamheterna.

Grundskola

Samtliga fem generella åtaganden bedöms uppfyllas eller i stort sett uppfyllas.

”Med insatser i form av lovskolor och läxhjälp samt en systematisk uppföljning av elevernas läsutveckling och matematiska förmåga ska antalet elever, som uppnår målen i basämnena, öka.” Bedömningen har skett efter genomgång av inlämnade uppgifter om skolresultat efter läsårets slut samt särskild rapportering av resultat från genomförda lovskolor.

”Genom insatser grundade på en kontinuerlig uppföljning och analys av elevens språkutveckling ska elever med svenska som modersmål och elever med svenska som andraspråk ges goda möjligheter att utveckla sin intellektuella förmåga och höja sin kunskapsnivå.” Åtagandet bedöms uppnås i stort. Bedömningen grundar sig på skolenheternas egna bedömningar och vad som framkommit i dialog vid kvalitetsuppföljningar. Därvid framkom, att kompetensen inom området språkanalys behöver förbättras.

”Skolornas arbetssätt ska ge eleverna reella möjligheter att påverka innehållet i och formerna för sin utbildning. Formerna för föräldrarnas delaktighet ska utvecklas.” Åtagandet bedöms uppnås i stort. Bedömningen görs utifrån inspektörsrapporter och enheternas beskrivning i verksamhetsplaner och garantier av elevernas möjlighet till inflytande.

”Varje skola ska ha en plan mot kränkande behandling och organisera skoldagen så att elevernas behov av daglig fysisk aktivitet tillgodoses.” Bedömningen sker efter skolornas utvärderingsrapporter samt i dialog vid kvalitetsuppföljningar.

”Varje enhet ska ta fram en kompetensutvecklingsplan, och avdelningens utvecklingscentrum ska i samråd med enheterna utforma och erbjuda kompetensutveckling inom prioriterade områden.” Bedömningen görs utifrån dialog med skolledning och ansvarig för Utvecklingscentrum.

Barn i behov av särskilt stöd

Två generella åtaganden bedöms uppfyllas helt och ett delvis.

Generella åtaganden som bedöms uppfyllas

”För varje barn/elev i behov av särskilt stöd ska upprättas åtgärdsprogram/individuell utvecklingsplan tillsammans med föräldrarna. Uppföljning av insatserna ska ske årligen.”
Bedöm-

ningen görs efter uppföljning, som utförts av avdelningens stödenhet vid särskilda möten, genomgång av åtgärdsprogram och besök på enheterna.

”Kompetensutveckling inom området emotionell och social utveckling samt föräldrars delaktighet ska fullföljas och utvecklas.” Ca 700 medarbetare inom förskola och grundskola har omfattats av fortbildning under året. Utvärdering av insatserna sker kontinuerligt.

Generellt åtagande som bedöms delvis uppfyllas

”Samverkan kring barn/elever i behov av särskilt stöd ska ske enligt det samverkansavtal som slutits mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län.” Samverkan sker enligt avtalet på stadsdelsnivå och på individnivå med landstinget. Samverkan stadsdel – landsting för generella frågor återstår. Enligt samverkansavtalet ska kommunen och landstinget ha var sitt lokala forum, som drar gränsdragningsfrågor vidare till ett gemensamt samarbetsorgan. Detta samarbetsorgan har ännu inte kommit till stånd.

Verksamhet för barn och ungdom

Båda de generella åtagandena bedöms uppnås under året.

”Stadsdelens fritidsaktiviteter ska tillgodose olika intresseinriktningar och vara förlagda till såväl fasta som tillfälliga träffpunkter som är geografiskt fördelade över hela stadsdelen.” Bedömningen har gjorts efter avdelningsledningens besök och dialog med verksamheterna i samband med kvalitetsuppföljningar.

”Planering och utveckling av nya träffpunkter i stadsdelen ska ske i dialog med berörda ungdomar och deras föräldrar.” Två nya verksamheter har tagit form. Detta har skett i nära samverkan med ungdomar och föräldrar.

Kultur- och föreningsverksamhet

Det generella åtagandet bedöms uppnås.

”Barn och unga ska erbjudas kulturutbud med olika inriktning och stimuleras till eget skapande såväl inom förskolan, grundskolan som på fritiden.” Barn och unga i förskola, skola och fritid erbjuds ett varierat kulturutbud dels genom den ordinarie verksamheten och dels genom arrangemang som subventioneras genom kulturkonsulenten. Kulturkonsulenten bistår också förskola, skola och fritid med insamlande och spridning av information om kulturutbudet lokalt och centralt, så att barn och unga kan ta del av de olika konstarterna såsom rytmik, dans och musik, målning, eget skapande, drama och poesi. Kulturkonsulentens arbete sker i samverkan med kulturombuden i stadsdelen.

Ökad livskvalitet för äldre

Tre av de fyra åtagandena bedöms uppfyllas under året. Ett bedöms delvis uppfyllas.

Generella åtaganden som bedöms uppfyllas

”Vården och omsorgen ska utformas så att den enskilde kan leva ett så normalt liv som möjligt.”

”Den enskildes inflytande ska stärkas, och möjligheten för brukaren att delta i planeringen av sin egen omsorg eller service ska utvecklas.”

”Omsorgen om de svårast sjuka och döende ska speciellt uppmärksammas och utvecklas.”

Bedömningen har gjorts utifrån dialog med enhetschefer och personal samt brukarna och deras anhöriga.

Åtagande som bedöms delvis uppfyllas

”Anhörigstödet ska utvecklas.” Det bedöms uppnås endast delvis p.g.a. otillräckliga resurser. Bedömningen har gjorts utifrån dialog med enhetschefer och personal samt brukarna och deras anhöriga.

Förbättringar för funktionshindrade

Samtliga fyra åtaganden bedöms uppnås under året.

”Vården och omsorgen ska utformas så att den enskilde kan leva ett så normalt liv som möjligt.”

”Den enskildes inflytande ska stärkas. Möjligheten för brukaren att delta i planeringen av sin egen omsorg eller service ska utvecklas.”

”Omsorgen om de svårast sjuka och döende ska speciellt uppmärksammas och utvecklas.”

”Anhörigstödet ska utvecklas.”

Bedömningen har gjorts utifrån dialog med enhetschefer och personal samt brukarna och deras anhöriga.

Omsorg, vård och service för de mest utsatta

Fem av de sex åtagandena bedöms uppfyllas under året.

Generella åtaganden som bedöms uppfyllas

”I allt arbete, där barn berörs, ska barnets behov sättas i centrum.”

Bedömning av uppfyllelsen har gjorts bl.a. genom att använda kvalitetssystemet BBIC (Barns Behov I Centrum) i utrednings- och familjevårdsärenden, genom löpande egenutvärdering.

”Den enskildes nätverk ska vara en viktig del i allt utrednings- och behandlingsarbete.”

Avdelningen individ- och familjeomsorg driver tillsammans med avdelningen för barn och ungdom ett delaktighetsprojekt där arbetet med barns och ungdomars nätverk är en väsentlig del. Bedömningsgrund är löpande egenutvärdering.

”Individ- och familjeomsorgen ska delta i stadsdelens arbete på grupp- och områdesnivå.”

Avdelningen bedriver idag arbete på grupp- och områdesnivå inom samliga fyra verksamhetsområden.

”Det lokala brottsförebyggande rådet ska medverka till att skapa trygga miljöer i stadsdelen.”

Det lokala brottsförebyggande rådet arbetar såväl brotts- som drogförebyggande. Rådet arbetar bl.a. med trygghet i offentlig miljö och med trygghet i boendemiljö. Det finns också två arbetsgrupper som arbetar med drogproblem för unga och vuxna. Under hösten ska trygghetsvandringar genomföras i stadsdelen.

”Det lokala brottsförebyggande rådet ska tillsammans med andra verksamheter inom förvaltningen bedriva droginformation till barn och ungdomar samt vuxna.”

Det lokala brottsförebyggande rådet har två arbetsgrupper som arbetar med drogproblem hos unga och vuxna. Det är gruppen ”Barn och ungdomar i riskzon” och gruppen ”Drogförebyggande arbete”. Drogsnurren har delats ut i stadsdelens skolor, särskilda drogkampanjer har genomförts i samband med skolavslutning. Särskilda drogförebyggande insatser har gjorts för Gullingeparken. Andra insatser kommer att göras under hösten.

Generellt åtagande som bedöms delvis uppfyllas

”Individ- och familjeomsorgen i Spånga-Tensta ska upplevas som lättillgänglig av den enskilde.”

Inom samtliga verksamheter med undantag för försörjningsstöd bedöms det generella åtagandet kunna uppfyllas. Inom försörjningsstöd har det sedan förra tertialrapporten varit svårt att uppfylla det generella åtagandet p.g.a. stor ärendetillströmning. Bedömningen görs utifrån genomförda brukarundersökningar och bedömning av personalen.

Medarbetarna

Delaktighet och inflytande

De två generella åtagandena bedöms i stort uppfyllas under året.

”Formerna för det dagliga arbetet präglas av samverkan och delaktighet.”

”Ledarskapet inriktas på att utveckla verksamheten och ge möjlighet till engagemang hos medarbetarna.”

Till största delen handlar åtagandena om ett grundläggande förhållningssätt, vilket gör det svårt att kommentera graden av medarbetarnas inflytande inom något specifikt område. Bedömningen är att förvaltningen kommit långt i dessa avseenden. Indikationer i den riktningen ges i t. ex. de veckovisa ILS-besöken som förvaltningsledningen gör på enheterna. Den medarbetarenkät som staden centralt låtit genomföra under våren visar att svaren för Spånga-Tensta på nästan samtliga frågor ligger bättre än genomsnittet för staden i sin helhet.

Minska sjukfrånvaron – hälsobokslut

Åtagandet bedöms uppnås till viss del.

”För att minska sjukfrånvaron görs enhetsvisa åtgärdsplaner med utgångspunkt i handlingsprogrammet ”Frisk på jobbet”.”

Under de löpande enhetsbesök som görs inom ramen för ILS har förvaltningsledningen fått återkoppling på att arbetet med handlingsplaner pågår.

Kompetensförsörjningen ska säkras

Förvaltningens bedömning är att de två åtagandena uppfylls under året.

”För att behålla kompetenta medarbetare och ha god attraktionskraft på nya medarbetare vidareutvecklas förvaltningen som en bra arbetsgivare.”

”För att locka nya medarbetare ökas informationen om förvaltningens olika arbetsområden och yrken och görs så intressant som möjligt.”

Personalöverskott

”Antalet övertaliga ska minskas.” Detta åtagande bedöms inte kunna uppfyllas under året. Detta beror på att en minskning av stadsdelens grundskoleorganisation har genomförts. Den

har bl.a. medfört, att sammanlagt 34 personer förhandlades övertaliga. Arbete pågår med att finna nya anställningar och placeringar för alla men ännu har detta inte lyckats. För ca 20 personer har tidsbegränsade lösningar ordnats och för ca 8 personer saknas fortfarande lösning. Ett intensivt arbete har planerats för hösten och målsättningen är att lösningar ska finnas för samtliga senast vid årsskiftet. Troligen kommer dock inte alla lösningar att vara permanenta.

Vid ingången av året fanns 13 övertaliga i förvaltningen. Arbetet med att minska detta antal har under perioden fortsatt och lett fram till att två personer inte längre är övertaliga.

Redovisning av särskilda uppdrag

Barn och ungdom

Minska barngruppernas storlek

För att bibehålla och förhoppningsvis även minska barngruppernas storlek sker utbyggnad i nybyggnadsområden samt i villaområden, där generationsväxling äger rum. I tenstaområdet ökar antalet familjer, som väljer enskilt drivna förskolor. Det är den största orsaken till att barngruppernas storlek minskar.

En jämförelse med de genomsnittliga gruppstorlekarna, baserat på tre mättillfällen, mars, september och december 2003, visar, att i åldern 1-3 år är minskningen 0,9 barn per grupp. För åldersgruppen 3-5 år är minskningen 0,8 barn per grupp. För syskongrupper 1-5 år är antalet barn per grupp detsamma som genomsnittet för 2003.

För åldersgruppen 1-3 år är det lägsta antalet barn per grupp 9 barn och det högsta 15 barn. För åldersgruppen 3-5 år är det lägsta antalet barn per grupp 13 barn och det högsta 20 barn.

Uppfyllelse av barnomsorgsgarantin

Förvaltningen redovisade i tertialrapport 1 hur den arbetar med utbyggnad av förskolorna i området för att uppfylla garantin. För att kunna garantera plats till varje barn planeras nu ytterligare en tvåavdelnings mobil förskola inrättas i januari 2005. Den ska placeras på Kälvestavägen, där en 4-avdelnings mobil enhet är uppställd sedan sommaren 2004.

De mest utsatta

Beskrivning av arbetet för hur individens inflytande och delaktighet i utformandet av biståndet ska öka

Avdelningen för individ- och familjeomsorg deltar i det s.k. delaktighetsprojektet, som syftar till att allt arbete inom avdelningen ska genomsyras av den enskildes delaktighet i planeringen och genomförandet av biståndsinsatser. Då projektet är ett samarbetsprojekt mellan individ- och familjeomsorgen och avdelningen för barn och ungdom hoppas man kunna främja den enskildes delaktighet även i ärenden, där både skola och socialtjänst är inblandade. Projektet har successivt utvidgats till att gälla hela förvaltningen och genomförs i huvudsak i seminarieform. Konkret har projektet lett till, att personalen i ökad grad reflekterar kring delaktighetsfrågor och till att arbetsmetoder har utvecklats, som underlättar och stimulerar till delaktighet från den enskilde.

Utveckling av det förebyggande arbetet

Det lokala brottsförebyggande rådet arbetar såväl brotts- som drogförebyggande. Rådet arbetar bl.a. med trygghet i offentlig miljö och med trygghet i boendemiljö. Under hösten ska

det lokala brottsförebyggande rådet ha två arbetsgrupper som arbetar med drogproblem hos unga och vuxna. Det är gruppen ”Barn och ungdomar i riskzon” och gruppen ”Drogförebyggande arbete”. Drogsnurren har delats ut i stadsdelens skolor och drogkampanjer har genomförts i samband med skolavslutning. Särskilda drogförebyggande insatser har gjorts för Gullingeparken. Andra insatser kommer att göras under hösten, t.ex. kommer trygghetsvandringar att genomföras i stadsdelen.

Medarbetarna

Delaktighet och inflytande

I förvaltningen finns, sedan starten 1997, ett samverkansavtal som ger alla förutsättningar för varje medarbetares delaktighet och inflytande. Inom ramen för detta är det varje chef som med sina medarbetare ska finna former för en meningsfull dialog och kommunikation om alla frågor som rör verksamhet, ekonomi, arbetsformer och arbetsmiljö.

Förvaltningen satsar årligen på chefs- och ledarutveckling, erbjuder seminarier för alla medarbetare i just samverkan och samverkansavtalet och har under hela detta år ett försök med ett nytt flexitidsavtal, med utökad flexitidsram för yrkesgrupper inom socialtjänst och administration.

Förvaltningens ledningsgrupp genomgår ett utvecklingsprogram i seminarieform på temat ökad delaktighet.

Minska sjukfrånvaron – hälsobokslut

Sjuktalet för hela förvaltningen andra tertialen 2004 är 10,5 %. Jämfört med första tertialen innebär detta en sänkning med 1,3 procentenheter. Tendensen i år är som tidigare år, d.v.s. sjukfrånvaron sjunker under sommarperioden. Under året har också berörda chefer fått påminnelse om skyldigheten att genomföra rehabiliteringsutredning för sjukskrivna.

Förvaltningens interna mål är att sjukfrånvaron ska ned till 8,5 % vid årets slut. Som tidigare sagts i förvaltningens redovisningar måste arbetet med att minska sjukfrånvaron ses långsiktigt och inte skapa överdrivna förväntningar på snabba resultat. Däremot kan nog redan nu sägas, att förvaltningens interna målsättning rörande sjukfrånvarons minskning varje år under perioden fram till utgången av 2007 inte kommer att uppnås. Den måste revideras. I samband med budget 2005 bör nya mål anges.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Verksamhetsuppföljning

Samtliga tre generella åtaganden beräknas uppfyllas under året.

Fungerande näringsliv och arbetsmarknad

”Näringslivets behov och önskemål ska beaktas vid all planering och beslutsfattande inom stadsdelsnämndens ansvarsområde, som berör de lokala företagen.”

En återkommande dialog förs med de lokala företagsföreningarna, bland annat genom stadsdelens näringslivsråd. Företagen informeras om kommande projekt, och deras synpunkter beaktas inför beslut. Förvaltningen är också representerad i styrelsen för Stockholm-Lunda företagsområde.

Fysisk verksamhet och parkskötsel

”Arbetet med attityd- och beteendeförändring ska utvecklas i de mest nedskräpade områdena i stadsdelen.”

Projektet 'föreningsstädning' har utvecklats under året med fler aktiva och större engagemang. Nedskräpningen på aktuella områden har minskat betydligt denna sommar i jämförelse med tidigare år.

”Vid betydande investeringar i stadsdelen ska det lokala handikapprådet och det lokala pensionärsrådet vara naturliga samarbetspartner i programarbetet.”

Det lokala handikapprådet och det lokala pensionärsrådet har varit involverade i stadens tillgänglighetsprojekt. Deras synpunkter har prioriterats högst på den lista, som nämnden fastställt, över önskvärda åtgärder inför gatu- och fastighetskontorets budget 2005. Några betydande investeringar i utemiljön har det hittills inte fattats beslut om under året. Därför har det inte varit aktuellt att involvera råden.

Bostäder som alla kan efterfråga

Behovet av bostäder inom stadsdelsområdet är stort. Hälften av bostäderna är om tre rum och kök. Befolkningsantalet har ökat jämfört med när stadsdelen var ny, vilket givit stadens genomsnittligt lägsta utrymmesstandard. Nedan redovisas hur förvaltningen arbetar med olika kommunala organ och boende för att få fram nya bostäder. De bostäder som byggs måste också hålla en hög kvalitet, både funktionellt och arkitektoniskt, så att Spånga-Tensta uppfattas som ett attraktivt område att bo i. Komplettering med småhusbebyggelse ligger i linje med detta. Många söker idag stora bostäder och tvingas då tyvärr att flytta från området. Därför är det viktigt att det även byggs stora lägenheter, både i flerbostadshus och i småhus.

Idékatalog för Tensta

Som ett resultat av samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningen har en inventering av mark, lämplig för bostadsbebyggelse genomförts i området. Fem markområdena är nu aktuella för bebyggelse. Dessa är kv. Bränninge, där ca 50 lägenheter planeras byggas med start hösten 2004; kv. Skänninge, där ca 60 smålägenheter planeras byggas på befintliga huskroppar, byggstart 1:a kvartalet 2005; kv. Kippinge vid Hjulsta Backar, där två punkthus i tio våningar samt ca 15 hyresradhus kan uppföras.

Byggstart är planerad till hösten 2005 med färdigställande sensommaren 2006. I kv. Järinge utreds möjligheterna att uppföra flerbostadshus, eventuellt med lokaler i bottenvåningen samt radhus. Även en förskola planeras. Nya hus i kv. Järinge ökar förhoppningsvis möjligheterna till en boendekarriär inom Tensta samtidigt som de skulle kunna attrahera folk att flytta till stadsdelen. Flerbostadshuset avses att uppföras som ett typhus som bostadsbolaget Bostaden AB prövat i södra Sverige. Genom beprövad teknik och form kan byggkostnaderna hållas nere, vilket kan återspeglas på hyrorna. 80-100 lägenheter planeras i Järinge med byggstart sommaren 2005. I kv. Vämlinge planeras tillbyggnader på de befintliga husens gavlar ge 80-90 lägenheter; byggstart av en första etapp hösten 2005. Idékatalogen innehåller ytterligare förslag, som ännu inte konkretiserats.

För att planerna ska gå i lås har stadsdelsförvaltningen frigjort 25 % av en tjänst som samordnare för projekten. Denna del finansieras av gatu- och fastighetskontoret. Avsikten är att den senare ska utökas till en halvtidstjänst.

Tensta Bo 2006; så här bor och lever vi i Tensta!

En boutställning är planerad till 2006. Enligt den förstudie som gjorts är utställningens syfte att lyfta fram och visa upp ett miljonprogramområdes tillgångar och kvaliteter och därigenom bidra till att påverka och förändra den gängse bilden av miljonprogrammets områden. Syftet är vidare bl.a. att bidra till den pågående framtidsdebatten om västerorts regionala utveckling och då särskilt visa på Tenstas roll och möjligheter i en sådan utveckling, bl.a. genom att involvera många parter i diskussionen om det framtida Tensta. En av idéerna med boutställningen är, att man ska kunna göra bostadskarriär i Tensta.

Boutställningen kommer att visa hur ett miljonprogramområde kan förnyas varsamt. 300-400 nybyggda lägenheter kommer att visas upp, bl.a. radhus. Även ombyggda lägenheter planeras att visas upp med ändrade storlekar och förnyad inredning. Ett viktigt syfte med boutställningen är att visa möjligheternas Tensta, så här fint är det!

I utställningen planeras bl.a. bostäder i kv. Bränninge, Skänninge, Järinge, Kippinge och Vämlinge som redovisats ovan, ingå.

Övriga planerade bostäder

Kv. Finnbo är ett nytt bostadsområde i Solhem. Det är beläget mellan Kälvestavägen, Salagatan och Avestagatan väster om Spånga centrum. Etapp 2 med 111 lägenheter byggs av JM. Byggstart skedde 1:a kv. 2004. Fem insprängda lägenheter för funktionshindrade beräknas färdigställas under 4:e kvartalet 2004. Etapp 3 med ca 100 lägenheter har byggstart 1:a kv. 2005 och etapp 4 med ytterligare 100 lägenheter har byggstart 2006. Sista inflyttning beräknas bli under 2007.

Kv. Minken innehåller 11 fyrfamiljsvillor (bostadsrätter) samt kedjehus. Byggandet beräknas kunna påbörjas under 2:a kvartalet 2005. Kv. Erik ligger mellan Ladbacksvägen och Spångaån. Där planeras 33 radhus och 28 lägenheter i tvåvånings flerbostadshus uppföras. Ny parkväg längs med ån. Förenklad planprocess med plansamråd hösten 2004.

I kv. Julrosen i Spånga centrum beräknas 20 lägenheter med bostadsrätt stå klara i december 2004.

Tensta som kulturarena

Tensta som kulturarena handlar om kulturlivet i stadsdelen.

Kultur, kulturverksamhet i olika former och utövande av kultur har ett stort och livsberikande värde för enskilda människor, men har också stor betydelse för kreativitet, kommunikation, gemenskap och förståelse mellan människor. Kulturen är en viktig del för individens möjligheter att förstå sig själv och sin omvärld. I Tensta finns det en bredd av kulturresurser, kulturell kompetens och kulturellt engagemang, det finns ett kulturellt kapital att förvalta, utvidga och utveckla.

Kultur är en central utvecklingskraft både för den enskilde, för ett samhälle och för ett enskilt områdes attraktivitet och utvecklingsmöjligheter. Tensta som kulturarena vill utforska det lokala samhällets kulturterräng, visa bredden och mångfalden av kulturens uttryckssätt och utvidga kulturens ramar som mötesplats både för kollektivet och för individen.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

Verksamhetsuppföljning

Av totalt 16 generella åtaganden, varav sex godkändes av stadsdelsnämnden den 25 maj i år, är det tre, som bedöms ej möjliga att uppnå.

Generella åtaganden som bedöms uppnås

”Kopplingen mat – miljö – hälsa ska uppmärksammas.”

Genom samarbete med miljöombuden samt andra insatser informeras stadsdelens olika verksamheter.

”Miljökrav ska ställas vid upphandling av transporttjänster och arbetsmaskiner.”

Vid all upphandling som stadsdelen gör ställs miljökrav.

”Stadsdelsnämndens verksamheter ska öka andelen inköpta livsmedel, som är ekologiskt framställda.”

Förskolor och skolor gör inköp av livsmedel som är ekologiskt framställda. Även inom äldreomsorgen görs inköp av ekologiskt framställd mat.

”Stadsdelsnämnden ska enbart köpa miljömärkt el.”

Stadsdelen köper redan el som är miljövänligt producerad.

”Stadsdelsnämnden ska verka för god luftkvalitet i sina verksamhetslokaler.”

Nya ventilationssystem installeras i lokaler där luftkvaliteten är undermålig.

”Stimulera till en större biologisk mångfald genom ekologisk skötsel av grönområden i stadsdelen.”

Vid gatu- och parkskötsel tas hänsyn till miljöpåverkan. Användning av miljövänliga fordon beaktas.

”Andelen av förvaltningens egna enheter som använder sig av miljöeffektiv avfallshantering ska öka.”

Användning av källsortering av avfall ökar successivt.

”Nämnden ska verka för att samtliga enheter ska minska sin miljöpåverkan när det gäller farligt avfall samt öka medvetenheten vad gäller källsortering, återanvändning och återvinning av avfall.” (SDN 040525)

Samarbete kring detta sker med naturskolan i stadsdelen samt miljöombuden. Information om och erbjudande om källsortering har gått till bl.a. förskolor. Under hösten kommer detta arbete att fortsätta.

”Nämnden åtar sig att successivt minska verksamheternas miljöpåverkan genom att ta största möjliga hänsyn till miljön vid inköp av varor och tjänster.” (SDN 040525)

Miljökrav ställs vid upphandling och andra inköp.

”Miljökonsekvensanalys görs av alla ärenden inför nämndbeslut.” (SDN 040525)
I ärendena tas hänsyn till miljökonsekvenser. Miljö- och Agenda 21- samordnaren gör en uppföljning av miljöaspekterna.

”Minst 5 % av alla inköpta livsmedel ska vara ekologiskt framställda.”(SDN 040525)
Andelen inköpta livsmedel som är ekologiskt framställda uppgår redan nu till det uppsatta målet.

”Nämnden ska medverka till att öka miljömedvetenheten hos medborgare genom att sprida miljökunskap till boende, föreningar, skolor och företag samt att samarbeta och samråda med olika aktörer t ex föreningar, företagare- och fastighetsägareföreningar i stadsdelen i syfte att öka miljömedvetenheten och förbättra miljöarbetet.” (SDN 040525)
Information till boende, föreningar m.fl. har lämnats vid olika informationstillfällen. Under hösten kommer detta att fortsätta. Bl.a. kommer särskild information om energianvändning att tillhandahållas under Tensta Marknad.

Generella åtaganden som bedöms ej uppfyllas

”Användandet av miljöanpassade fordon ska successivt öka.”
Inköp av fordon är inte aktuellt under året.

”Energianvändning för el och uppvärmning inom stadsdelsnämndens egna verksamheter ska miljöanpassas och minska med 5 procent.”

Energianvändningen för el och uppvärmning uppmärksammas genom information inom stadsdelens verksamheter. Svårigheter finns dock att följa upp och mäta konkret hur stor minskningen varit.

”Effektivisera användningen av energi och ändliga resurser.” (SDN 040525)
Omfattningen av arbetet överstiger nämndens ansvarsområde. Det krävs längre tid för att uppfylla åtagandet, samtidigt som det är svårt att definiera ”ändliga resurser”.

Agenda 21-arbetet

”Ett utåtriktat miljöarbete ska ske i samverkan med boende och verksamma i stadsdelen.”
Åtagandet bedöms uppfyllas. Stadsdelen har samarbete och samverkan med stadsdelarna Kista och Rinkeby samt de kommunala bostadsbolagen och stiftelsen Håll Sverige rent kring Södra Järva. Samarbete finns också med lokala föreningar genom föreningsstämningen.

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Verksamhetsuppföljning

Jämställdhet och mångfald

De två generella åtagandena bedöms till stor del uppnås.

”Mångfalden bland medarbetarna ska öka.”

Det ser det mycket olika ut beroende på verksamhetsområde och organisatorisk nivå. Ett par exempel på relevanta faktorer är kön och ålder. En tredje faktor är etnisk/kulturell bakgrund.

I vissa yrkesgrupper är kvinnodominansen och andelen med annan etnisk/kulturell bakgrund än svensk stor. På chefs- och ledningsnivå finns också en betydande andel personer med annan etnisk/kulturell bakgrund än svensk.

”Skillnad i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män, som utför arbete som bedöms som likvärdigt, ska förhindras.”

Lönejämförelser för de stora yrkesgrupperna görs årligen och redovisas i förvaltningens jämställdhetsplan. Från och med i år tillämpas en ny lönepolitik med bl.a. tydligare och mer konkreta prestationskriterier. Oskäligen skillnader rättas till, bl. a. i lönerevisionen.

Ökad integration

Det generella åtagandet bedöms uppnås.

”Alla verksamheter ska formulera mål och åtaganden för att motverka segregation och bidra till ökad integration.”

Alla verksamheter i stadsdelen arbetar på olika sätt för att motverka segregation. Detta sker t.ex. vid möten i det dagliga arbetet. Det sker också genom kulturutbudet, där förskolebarn från både gamla Spånga och från Tensta deltar. Samma sak gäller Kulturskolans verksamheter. Även familjecentralens verksamhet bidrar till ökad integration genom en gemensam mötesplats för frågor som rör barn och föräldrar.

Medborgarnas delaktighet

De två generella åtagandena bedöms uppnås.

”Medverka till att skapa mötesplatser, där Spånga-Tensta-borna ska kunna mötas i vardagen.”

Åtagandet bedöms uppnås mot bakgrund av de öppna möten som hålls för allmänheten.

Stadsdelen har också samarbete med föreningsrådet i syfte att åstadkomma fler gemensamma mötesplatser. Det finns också mötesplatser för ungdomar i bl.a. Blå Huset, Spånga Folkan och fritidsgårdar.

”Medverka till att medborgarnas kännedom om, och mötena med, egna och andras kulturer stimuleras i stadsdelen.”

Åtagandet bedöms uppfyllas i och med den kulturkommitté som får bidrag av stadsdelsnämnden för att i sin tur fördela bidrag till kulturarrangemang i stadsdelen. Genom Tensta Bo 2006 och Tensta som kulturarena finns det samarbete med lokala kulturaktörer.

Konsumentupplysning

”Alla som är i behov av konsumentrådgivning ska få det.” Åtagandet bedöms uppnås genom stadsdelens konsumentvägledare på medborgarkontoret.

Redovisning av särskilda uppdrag

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Antalet personer med försörjningsstöd har ökat under året som en följd av en svag arbetsmarknad. Tolv månadersnittet för perioden september 03 till augusti 04 är 1 659 vuxna bidragstagare mot 1 582 för perioden maj 03 till april 04. Två socialsekreterare för vuxna och två för ungdomar samt en studie- och yrkesvägledare arbetar sedan ett år tillbaka i nära samverkan med arbetsförmedlingen och Lunda Nova näringslivscenter i ett projekt kallat JobbAktiv. Projektet syftar till att, genom ett mer fokuserat arbetssätt, få ut arbetslösa med försörjningsstöd i arbete eller studier så snabbt som möjligt. Avdelningen för individ- och familjeomsorg avser att med projektmedel genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att öka takten i

processen, som gör det möjligt för personer långt från arbetsmarknaden att komma ut i arbete. Detta ska ske dels genom ett mer personligt stöd på JobbAktiv och dels genom att anlita en konsultläkare som stöd i rehabiliteringsarbetet med långtidssjukskrivna.

Den ökade ärendetillströmningen har också inneburit, att väntetiden för att få en ansökan om försörjningsstöd behandlad, har blivit orimligt lång. Tillströmningen har också inneburit att arbetsförhållandena för personalen har blivit mycket ansträngda. Detta ökar risken för felaktig handläggning av bidragsärenden, vilket i sin tur kan medföra ökade kostnader. Av dessa skäl avser avdelningen att anställa ytterligare tre handläggare under hösten 2004.

Ta ansvar för ekonomin

Verksamhetsuppföljning

”Budgetuppföljningen ska prioriteras inom alla nivåer i organisationen.”

”Vid befarade underskott ska omedelbara omprioriteringar ske.”

De två generella åtagandena bedöms uppnås. Förutom i tertialrapporter följs verksamheten upp genom månadsrapporter, ILS-genomgångar och intern revision.

Delårsrapport

Avvikelse mot periodiserad budget

I nedanstående tabell redovisas utfallet för tertial 2. Budgeten är periodiserad med hänsyn till beräknade tillägg för prestationsförändringar. De bokförda värdena är beräknade med hänsyn tagen till kostnader och intäkter som ännu ej är bokförda men tillhör perioden. Likaså är hänsyn tagen till kostnader och intäkter som är bokförda men inte tillhör perioden.

Kostnader och intäkter mellan stadens förvaltningar har noggrant periodiserats och stämts av. Vårdkostnader, som är den post, som alltid släpar efter, har periodiserats utifrån beräknad förbrukning. I övrigt har enbart stora belopp periodiserats. De löneökningar som inte var utbetalda den 31 augusti, är periodiserade enligt avtalsnivån. Timlöner för augusti är periodiserade utifrån juli månads timlöner.

Mkr	Budget 2004	Periodiserad budget jan-augusti	Ufall jan-augusti	Avvikelse för perioden
Anslag 1	-1 065,7	-712,8	-710,8	2,0
Kostnader	-1 168,6	-781,4	-784,5	-3,1
Intäkter	102,9	68,6	73,7	5,1
Anslag 2	-113,8	-75,9	-91,9	-16,0
Kostnader	-121,6	-81,1	-97,8	-16,7
Intäkter	7,8	5,2	5,9	0,7
Summa Sdn	-1 179,5	-788,6	-802,7	-14,0

För anslag 1 redovisas ett överskott för perioden om 2 Mkr vilket är bättre än prognosen för året. Den sista tertialen är alltid mer kostsam än den första. Löneökningarna föll ut för de

flesta grupper i juni och juli. Även om hänsyn tas till detta, så stödjer tertialbokslut 2 prognosen.

För anslag 2 är resultatet för perioden ett underskott om 16 Mkr. Prognosen för året beräknas till – 25 Mkr. Det är kostnaderna för försörjningsstöd som fortsätter att ligga på samma nivå som föregående tertial.

Tertialbokslutet per verksamhetsområde redovisas nedan.

Tertialbokslut 2	Periodiserad budget jan-aug	Bokfört jan-aug	Avvikelse tom augusti	Prognos 2004
Administration	29,5	22,2	7,3	6,1
Individ och familj	63,5	63,1	0,4	-0,8
Socialpsykiatri	10,9	11,7	-0,8	-0,7
Fysisk verksamhet	11,9	12,0	-0,1	0,0
Förskoleverksamhet	132,3	136,6	-4,3	-0,5
Skolbarnsomsorg	27,3	30,6	-3,3	-1,0
Skola	215,8	223,7	-7,9	-6,0
Barn i behov av särskild stöd	39,8	32,6	7,2	-0,8
<i>Delsumma ped. verksamh</i>	<i>415,2</i>	<i>423,5</i>	<i>-8,3</i>	<i>-8,3</i>
Äldreomsorg	99,2	101,0	-1,8	-1,4
Funktionshindrade	70,7	64,6	6,1	2,1
Kultur och fritid	11,9	12,7	-0,8	-2,5
Summa Anslag 1	712,8	710,8	2,0	-5,5
Arbetsmarknadsåtgärder	2,5	2,0	0,5	0
Försörjningsstöd	73,4	89,9	-16,5	-25
Summa Anslag 2	75,9	91,9	-16,0	-25
Summa Anslag 1+2	788,7	802,7	-14,0	-30,5

För verksamhetsområdena förskola, skolbarnsomsorg, skola och barn i behov av särskilt stöd är det sammanlagda tertialbokslutet det som är intressant. Stora delar av kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd finns bokförda under förskola och skola. Underskottet t.o.m. augusti är högt jämfört med prognosen för året. Kostnaderna bedöms dock bromsas upp i och med att en skola lagts ned och att de skolor, som har problem med budgethållningen, arbetar med att minska underskotten.

Även äldreomsorgens kostnader ligger på en hög nivå t.o.m. augusti. Verksamhetsområdet har alltid höga kostnader under sommarmånaderna för semestervikarier, varför det kan vara rimligt att prognosen för året beräknas bli något bättre än tertialbokslutet.

Verksamhetsområdet funktionshindrade har fått ökat platsantal under året och kommer att ha högre kostnader under andra halvåret.

Tertialbokslutet redovisas i bilaga 2 med både resultat- och balansräkning.

Anslag 1

Kostnaderna för anslag 1 beräknas överstiga budgeterade medel med 5,5 Mkr. Underskottet täcks av att många resultatenheter har överskott med sig från tidigare år som förbrukas i år.

Ett överskott beräknas för nämnd och förvaltningsadministration med 6,1 Mkr. Det utgörs till största delen av den buffert nämnden avsatt under stadsdelsdirektören. Av dessa medel har knappt hälften åtgått till föreningsbidrag och Konsthall. Resterande buffert om 3 Mkr föreslås nu fördelas till skolverksamheten, där det ekonomiska läget bedöms vara ansträngt.

Äldreomsorgen beräknas inte klaras med den buffert på 6 Mkr som avsattes i budget. Kostnaderna för heldygnsomsorg har ökat. Verksamheten för funktionshindrade bedöms enbart förbruka hälften av bufferten på 4 Mkr.

Kostnaderna för skola och skolbarnsomsorg beräknas överstiga budgeterade medel med sammanlagt 7 Mkr.

Anslag 2

Ett underskott om 25 Mkr beräknas. Avvikelsen är kostnaderna för försörjningsstöd.

Beskrivning av åtgärder för att undvika överskridande av budget

I budgeten för 2004 avsattes, liksom föregående år, buffertar. Ambitionen har varit att varje verksamhetsområde ska kunna rymmas inom de budgetramar som kommunfullmäktige avsatt, och att varje verksamhetsområde ska bidra till att finansiera nämnd och administration. Detta bedömdes bli svårt för äldreomsorg, funktionshindrade och fysisk verksamhet. Den fysiska verksamheten, gatu- och parkunderhåll m.m., är nyligen upphandlad, och de 6-7 Mkr extra som denna beräknades kosta, avsattes i budgeten. I övrigt avsattes buffertar på 6 Mkr till äldreomsorg, 4 Mkr till funktionshindrade samt 5,6 Mkr ospecificerat.

I slutet av 2003 anlätades en konsult för genomlysning av ekonomin för äldre- och funktionshindrade. Resultatet av översynen används inom dessa verksamhetsområden för att undvika budgetöverskridanden, framförallt med sikte på 2005.

Beskrivning av uppnådda effekter av tidigare beslutade besparingsåtgärder

I Tensta har elevantalet i skolorna sjunkit de senaste åren. Stadsdelsnämnden beslutade att lägga ner Kämpingeskolan till hösten 2004 och göra Enbacksskolan och Gullingskolan till en resultatenhet. Med detta sparas dels hyreskostnaderna för Kämpingeskolan och dels görs samordningsvinster, eftersom ett högstadium med få elever är kostsamt att driva. Sammanlagd besparing beräknas till 7 Mkr per år bara för lokaler, administration och ledning m.m. Sedan tillkommer den besparing som blir följden av att förvaltningen undviker att behålla en skola med sviktande elevunderlag, som kostar betydligt mer än det elevpengen ger. För Kämpingeskolans del rör det sig om ett underskott på 3 Mkr per termin.

Resultatenheter

Följande regler gäller för stadens resultatenheter.

- De resultatenheter som hade ett överskott i bokslut 2003 får disponera detta under 2004.
- De resultatenheter som hade ett underskott i bokslut 2003 måste täcka detta underskott under 2004.

- Resultatenheterna får ta med sig 100 % av över- eller underskott till nästkommande år, dock högst 5 % av bruttobudgeten. *Nytt är att det ackumulerade överskottet inte får överstiga 5 %.*
- Förutsättningen är att resultatet är en följd av eget handlande och att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden.

Följande resultat prognostiseras för resultatenheter och intraprenader.

Resultatenheter	Prognos 2004	Överskott i fond 2003	Prognos i fond 2005
Skolor	-4,7	0,7	-2,8
Förskolor	-5,2	6,6	1,6
Äldre- och funktionshindrade	-0,5	0,5	0,1
Bromstengården	0,6	2,0	0,5
Summa resultatenheterna	-9,8	9,8	-0,6
Summa intraprenaderna	-0,1	0,5	0,7

Prognos 2004 är beräknat resultat mot årets budgetanslag. Mittenkolumnen redovisar det som fanns i resultatfonden vid ingången av detta år. Prognos fond 2005 anger det ackumulerade resultatet som beräknas finnas i fonden inför nästa år.

De nya reglerna om ett tak för det ackumulerade överskottet i fonden påverkar resultatöverföringen, likaså att några enheter avvecklades som resultatenheter i bokslutet för 2003 och tertialrapport 1 2004. Dessa enheters underskott täcks av årets budget. Prognosen per enhet finns på bilaga 1.6.

Resultatenheter skola och skolbarnsomsorg

I resultatfonden för 2003 ingår åtta skolenheters resultat. Av dessa enheter avvecklades tre skolor som resultatenheter i bokslutet för 2003. Anledningen var att enheterna inte lyckats hämta in föregående års underskott. Enbacksskolans sammanslagning med Kämpinge/Gullingskolor medförde att även denna enhet upphörde som egen resultatenhet i bokslutet för 2003.

De skolor som nu är resultatenheter beräknas disponera överskott från föregående år. Hjulstaskolan, Sundbyskolan och Elinsborgsskolan räknar dessutom med att föra över underskott till 2005.

Resultatenheter med förskoleverksamhet

Förskolorna har ett nettoöverskott om 6,6 Mkr i sin resultatfond. Vid årets slut beräknas 1,6 Mkr finnas kvar att föra över till nästa år.

Resultatenheter äldre- och funktionshindrade

Den enhet som finns kvar som resultatenhet inom äldreomsorgen, Fristad sjukhem och gruppboende, beräknas täcka sitt underskott genom att disponera största delen av överskottet från 2003. Enheten för daglig verksamhet för funktionshindrade beräknas resultera i ett mindre underskott som täcks av föregående års överskott.

Resultatenheter individ- och familjeomsorg

Bromstengården beräknas resultera i överskott även detta år. Enligt reglerna om att resultatfonden inte får ackumulera mer än 5 % av budgeten, reduceras fonden med 1,5 Mkr.

Omslutningsförändringar

Stadsdelsnämnden föreslås besluta om omslutningsförändringar på sammanlagt -2,1 Mkr för nedanstående ändamål.

Kompetensfonden	+ 4,5 Mkr
Stadsdelsförnyelsen	- 6,6 Mkr

Projekten inom stadsdelsförnyelsen redovisas i bilaga 1.18.

Lokaler

Avveckling och omstruktureringskostnader – behandlade i tertialrapport 1

Stadsdelsnämnden ansökte i tertialrapport 1 om sammanlagt 6,4 Mkr för avveckling/omstrukturering av lokaler. Kommunstyrelsen beviljade 0,1 Mkr för fritidsgårdslokalen Hjulsta Torg 3. Kostnaderna måste rymmas inom ordinarie budget.

Stadsdelsnämnden ansökte i tertialrapport nr 1 om 0,3 Mkr för tillbyggnad av förskolepaviljongen vid Johannelundsvägen 13. Inga medel beviljades för detta ändamål.

För extrakostnader i samband med ombyggnationen av Spånga gymnasium grundskola ansöktes om 3,1 Mkr. Begäran avsågs.

Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boende för äldre (bilaga 1.9)

Inga medel söks i detta ärende.

Stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boende för funktionshindrade (bilaga 1.10)

Vid kommunstyrelsens behandling av tertialrapport nr 1 beviljades nämnden sammanlagt 3 Mkr i särproduktionskostnader och utrustning av det nya gruppboendet vid Björingeplan och den nya platsen vid gruppboendet i Flysta.

I detta ärende föreslås nämnden ansöka om 1,2 Mkr i beställarstöd och projektering av ett nytt gruppboende LSS med 8 platser i kvarteret Kippinge.

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler (bilaga 1.11)

För förskolorna Slånbacken 8 och kvarteret Minken i Sundby, har kommunstyrelsens ekonomiutskott beslutat om sammanlagt 2,5 Mkr i stimulansbidrag som fördelas vid kommunstyrelsens behandling av tertialrapport nr 2.

För ytterligare en förskola på Salagatan i kvarteret Gunnebo föreslås nämnden i särskilt ärende ansöka om kostnader för beställarstöd, projektering och särkostnader på sammanlagt 1,7 Mkr.

Beställarstöd skollokaler, bilaga 1.12

Stadsdelsnämnden ansökte i tertialrapport 1 om 0,3 Mkr till beställarstöd för ombyggnationer vid Elinsborgs- och Enbacksskolan samt nybyggnaden av skolan i Gunnebo. Kommunstyrel-

sen beslutade om 0,2 Mkr till Gunnebo- respektive Enbacksskolan. Ingen ny ansökan görs i detta ärende.

Prestationsförändringar

Den justerade budgeten är baserad på antalet prestationer per den 30 september 2003. Den slutliga justeringen av budgeten för pedagogiska verksamheter och omsorg om funktionshindrade sker vid kommunstyrelsens behandling av tertialrapport 2. Ytterligare 3,5 Mkr beräknas erhållas.

Analys av utfallet per verksamhetsområde

Nämnd- och förvaltningsadministration

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-45,7	1,4	-44,3
Prognos tertial 2	-40,6	2,4	-38,2
Avvikelse	5,1	1,0	6,1

I budgeten avsatte nämnden en buffert på 5,6 Mkr under anslaget nämnd och förvaltningsledning, därav den prognostiserade avvikelsen. Ur denna buffert har stadsdelsnämnden beslutat om medel till föreningar och Konsthall, vilket redovisas under verksamhetsområdet kultur och fritid. Kvar av bufferten finns ca 3 Mkr. Stadsdelsnämnden föreslås i detta ärende besluta om fördelning av dessa medel till skolorna, där budgetläget bedöms som osäkert.

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-120,3	8,6	-111,7
Prognos tertial 2	-124,3	11,1	-113,2
Avvikelse	-4,0	2,5	-1,5
Överskott från Bromstengårdens resultatfond			1,5
Avvikelse efter resultatöverföringar			0,0

Individ- och familjeomsorg (inkl socialpsykiatri)

Placeringskostnaderna för barn och unga vid institutioner låg första tertialen i samma nivå som föregående år. Det är framförallt antalet barnplaceringar som ökat under andra tertialen, och då är det ofta hela familjer, dvs. föräldrar och barn. Vid SIS-institutionerna har, glädjande nog, inga ungdomar varit placerade sedan mars 2004. Det är ett resultat av en ökad satsning på öppenvård och insatser på hemmaplan. Eftersom kostnaderna för barn- och ungdomsplaceringar är mycket höga, är detta ett område, där budgetuppföljningen är högprioriterad.

Antal placeringar	April 2003	Aug 2003	Dec 2003	April 2004	Juli 2004
Ungdomar	22	23	23	25	28
- varav SIS	3	5	3	0	0
Barn	17	14	5	11	18
Totalt barn och unga	39	37	28	36	46

Underskottet inom verksamhetsområdet avser vuxenvård och socialpsykiatri. Utbyggnaden av nya träningslägenheter, som ska reducera placeringskostnaderna, har dragit ut på tiden och köp av platser vid kostsamma boenden har fortsatt även under tertial 2. I oktober beräknas det nya gruppboendet för psykiskt funktionshindrade, 3 platser, och 7 nya platser vid kollektivboendet på Elinsborgsbacken 3 vara inflyttningsklara. På sikt beräknas dessa boenden dels öka boendekvaliteten för de personer som flyttar in och dels reducera kostnaderna.

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-18,7	0,9	-17,8
Prognos tertial 2	-19,0	1,2	-17,8
Avvikelse			0,0

Fysisk verksamhet

I budgeten omfördelades 6,2 Mkr till detta verksamhetsområde, som inte alls ryms inom den budget som kommunfullmäktige beslutat om (då har verksamhetsområdet inte heller bidragit till finansiering av nämnd och administration). Därmed bedöms budgeten vara i balans.

Förskoleverksamhet

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-215,3	11,7	-203,6
Prognos tertial 2	-215,5	12,4	-203,1
Avvikelse	-0,2	0,7	0,5
Förväntade prestationsförändringar	-5,2		-5,2
Stimulansbidrag nya förskolor			4,2
Disponering av överskott från 2003			5,0
Resterande avvikelse			4,5

Resultatenheterna beräknas disponera stora delar av sina överskott från 2003.

Stimulansbidrag för ytterligare förskoleavdelningar vid Slånbacken, Salagatan och i kvarteret Minken i Sundby beräknas erhållas med sammanlagt 4,2 Mkr. I gamla Spånga finns en ökad efterfrågan på förskoleplatser, p.g.a. generationsskifte i villaområdena och nybyggnadsområdet Gunnebo.

Antalet förskolebarn beräknas i genomsnitt bli 1 979, vilket är 2 färre än i kommunfullmäktiges budgetram. I tertialrapport 1 beräknades det genomsnittliga barnantalet öka, men efterfrågan har sjunkit Tensta, och fler barn har börjat i fristående förskolor. Jämfört med vårmätningen beräknas antalet barn vid de kommunala förskolorna ha minskat

med 141. Två förskoleavdelningen har lagts ner och antalet barn per avdelning har minskat. Nyckeltal redovisas i bilaga 1.14.

Förskolebarn	2003	2004	2004			Differens
	Medel	KF	Mars	Prog Sept	Medel	KF-prog
Förskola	1 929	1 908	1 968	1 838	1 903	-5
Familjedaghem	56	47	50	39	45	-3
Allmän förskola	37	31	37	37	37	6
Summa	2 022	1 986	2 055	1 914	1 985	-2

Budgeten beräknas minska med 5,2 Mkr. Det beror framför allt på att andelen små barn minskat och att antalet deltidsbarn ökat.

Skolbarnsomsorg

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-49,6	8,0	-41,6
Prognos tertial 2	-49,0	7,0	-42,0
Avvikelse	0,6	-1	-0,4
Förväntade prestationsförändringar	-0,6		-0,6
Avvikelse efter prestationsförändringar			-1,0

Det genomsnittliga antalet barn i skolbarnsomsorg beräknas bli 17 färre än budgeterat, vilket beräknas reducera budgeten med 0,6 Mkr netto.

Skolbarnsomsorg	2003	2004	2004			Differens
	Medel	KF	Mars	Prog Sept	Medel	KF-prog
Skolbarnsomsorg	1 547	1 554	1 492	1 581	1 537	-17

Utbildning

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-338,5	12,7	-325,8
Prognos tertial 2	-342,7	13,0	-329,7
Avvikelse	-4,2	0,3	-3,9
Förväntade prestationsförändringar	-2,1	0,0	-2,1
Överföring av nettounderskott till 2004			3,5
Avvikelse efter utbyggnadsmedel och resultatöverföringar			-2,5

För avveckling/omstrukturering av skollokaler begärde nämnden 4,5 Mkr i tertialrapport nr 1. Kommunstyrelsen avlog begäran. Detta innebär, att alla extrakostnader för bl.a. Spånga gymnasium grundskolas evakuering till S:t Jacobi måste finansieras inom ordinarie budget. Detsamma gäller de omstrukturingskostnader, som uppstår vid nedläggningen av Kämpingeskolan. Höstens hyreskostnaderna för S:t Jacobi kommer att betalas av utbildningsförvaltningen. I och med att flytten blev tidigarelagd, gjordes en överenskommelse om detta. Utbildningsförvaltningen hade redan budgeterat kostnaderna för denna hyra.

Skolenheterna beräknas redovisa underskott på sammanlagt 9,5 Mkr. Eftersom Bromstensskolan och Gullinge/Kämpinge/Enbacksskolan inte är resultatenheter detta år, är det främst Elinsborgsskolan och Sundbyskolan, som beräknas föra med sig underskott till 2005.

Elevantalet vid stadsdelens skolor beräknas vara stabilt, medan elever, för vilka tilldelning av språkmedel sker, beräknas minska; därav budgetminskningen.

Skola	2003	2004	2004			Differens
	Medel	KF	Mars	Prog Sept	Medel	KF-prog
Elever åk 0-5	2 751	2 605	2 603	2 642	2 623	18
Elever åk 6-9	1 642	1 592	1 592	1 536	1 564	-28
Summa elever	4 393	4 197	4 195	4 178	4 187	10
Elever svenska 2	2 231	2 124	2 112	2 078	2 095	-29
Elever hemspråk	2 102	2 010	1 975	1 952	1 964	-47

Barn i behov av särskilt stöd

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-60,4	0,7	-59,7
Prognos tertialrapport 2	-61,1	0,6	-60,5
Avvikelse	-0,7	-0,1	-0,8

Kostnaderna beräknas inte riktigt rymmas inom budgeterade medel. Under året har åtgärder vidtagits för att anslaget ska räcka till. Fördelningssystemet för externa skolplaceringar har förändrats för att möjliggöra färre och förkortade elevplaceringar. Detta får i år till följd, att några enheter i större utsträckning än tidigare får stå för kostnader, som avser externa placeringar.

Äldreomsorg

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004 inkl buffert 6 mkr	-173,6	24,8	-148,8
Prognos tertial 2	-177,2	27,0	-150,2
Avvikelse	-3,6	2,2	-1,4
Resultatfundsdispositioner			0,0
Avvikelse efter resultatöverföringar			-1,4

I budgeten avsattes en buffert på 6 Mkr till verksamhetsområdet äldreomsorg med tanke på att inga ytterligare medel hade fördelats till äldreomsorgen. Kostnaderna beräknas trots detta överstiga budgeterade medel med 1,4 Mkr. Den största kostnadsökningen jämfört med föregående år avser hemvården som beräknas ha ökat med 6 Mkr.

Fristad sjukhem/gruppboende använder sitt överskott, 0,5 Mkr, från 2003. Det underskott på sammanlagt 0,5 Mkr, som de enheter, som avvecklas som resultatenheter/intraprenader, hade med sig, täcks av årets budget. Netto blir resultatöverföringen marginell.

För att på sikt kunna rymma äldreomsorgen inom kommunfullmäktiges budgetram pågår diskussioner om hur kostnaderna ska kunna minskas. Antalet platser vid sjukhem och gruppboenden beräknas överstiga budget med 7. Kostnaderna för korttidsplatser vid sjukhem är höga, och ambitionen är att fortsättningsvis inte köpa några externa korttidsplatser.

Äldreboenden	2003 Bokslut	2004 Budget	2004 Tertial 1	2004 Tertial 2
Ålderdomshem	3	3	2	3
Sjukhem	67	63	68	68
Gruppboende	81	84	87	85
Psykiatri	4	4	5	5
Summa helårsplatser	155	154	162	161

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004 inkl buffert 4 mkr	-111,8	17,2	-94,6
Prognos tertialrapport 2	-123,2	18,1	-105,1
Avvikelse	-11,4	0,9	-10,5
Stimulansbidrag nytt gruppboende			1,2
Förväntade prestationsförändringar			11,4
Resultatenheten disponerar överskott från 2003			0,2
Avvikelse efter utbyggnadsmedel och resultatöverföring			2,3

Omsorg om funktionshindrade

Den buffert som avsattes för funktionshindrade beräknas förbrukas till hälften. Antalet personer som nämnden erhåller schabloner för har ökat. Utbyggnadsmedel beräknas erhållas med 11,4 Mkr. De nya gruppboendena i Solhem med 8 platser och Björingeplan med 5 platser, varav 2 nya och 3 överflyttade från Elinsborgsbacken 3, står för den största ökningen.

Funktionshindrade	2003 Medel	2004 KF	2004 Mars	2004 Aug
Daglig verksamhet	49	50	56	57
Gruppboenden	19	19	27	30
Elev- och familjehem	13	14	15	14
Korttidshem	43	41	38	35

Av de 57 personer, som idag har daglig verksamhet, återfinns 29 hos Fridagruppen, som drivs i egen regi. Verksamheten kom igång i början av 2003 och har successivt ökat i omfattning. Den har visat sig vara både bra och kostnadseffektiv. Enheten har haft en del

engångskostnader i samband med flyttning till nya lokaler. I övrigt ryms verksamheten väl inom tilldelade schabloner.

Fritid och kultur

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004	-18,2	0,4	-17,8
Prognos tertial 2	-20,8	0,5	-20,3
Avvikelse	-2,6	0,1	-2,5
İntraprenaden Erikslund disponerar överskott från 2003			0,1
Avvikelse efter resultatöverföring och tilläggsanslag			-2,4

Det prognostiserade underskottet utgörs främst av föreningsbidrag och bidrag till Tensta konsthall. I budgeten avsattes inga särskilda anslag för dessa ändamål, utan kostnaderna finansieras ur bufferten.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder (anslag 2)

Mkr	Kostnad	Intäkt	Netto
Budget 2004, anslag 2	-121,6	7,8	-113,8
Arbetsmarknadsåtgärder	-9,3	5,6	-3,7
Socialbidrag/försörjningsstöd	-112,3	2,2	-110,1
Prognos tertialrapport 2	-150,8	12,0	-138,8
Arbetsmarknadsåtgärder	-13,5	9,8	-3,7
Socialbidrag/försörjningsstöd	-137,3	2,2	-135,1
Avvikelse	-29,2	4,2	-25,0

Kostnaderna för försörjningsstöd har fortsatt att öka. Den månatliga utbetalningen av försörjningsstöd överstiger nu budgeterade medel med drygt 2 Mkr. Ökningen beror på att antalet personer med försörjningsstöd har ökat under året till följd av en svag arbetsmarknad.

För att minska kostnaderna avser förvaltningen att med hjälp av projektmedel genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att öka processtakten i projektet JobbAktiv. Projektet gör det möjligt för personer långt från arbetsmarknaden att komma ut i arbete. Processtakten ska ökas dels genom ett mer personligt stöd till de arbetslösa och dels genom att anlita en konsultläkare som stöd i rehabiliteringsarbetet med långtidssjukskrivna.

SLUT